

Des d'El Teler volem compartir les reflexions d'un dels nostres pedagogs de capçalera, Phillipe Meirieu, tot compartint aquest resum d'un capítol del seu llibre, *Pedagogia, el deure de resistir*, publicat per Rosa Sensat el 2009.

RECONSTRUIR L'AUTORITAT, segons Phillipe Meirieu:

El que s'anomena habitualment "crisi d'autoritat" és, en realitat, una "crisi de futur" (Revault d'Allones, 2006): ja no ens podem fer obeir ja que no sabem en nom de què exigir l'obediència.

Tot ésser humà, en ser educat, renuncia a la omnipotència infantil per assumir la frustració que forma part del nostre creixement en tot allò d'humà que tenim en nosaltres. Aquesta renúncia només té lloc quan algú, davant nostre, encarna una promesa, que ens dóna força per créixer. Però una societat adulta infantilitzada és la causa que aquesta promesa no funcioni. En conseqüència, les autoritats tradicionals (família, escola...) troben grans dificultats a l'hora de "fer-se obeir", mentre que emergeixen altres formes d'autoritat: les "autoritats per influència".

En aquesta situació, la joventut no discuteix l'autoritat dels adults: la ignora, alhora que es sotmet voluntàriament a formes d'autoritat molt més dura, a "flautistes" més poderosos i tirànics (caps de banda, líders de secta, "vedettes" de televisió, "clergues" de totes menes que tenen infants i adolescents sota la seva influència).

L'educador, paradoxalment, ha d'ajudar a reconstruir una autoritat que és legítima perquè és qüestionable, i és qüestionable perquè és legítima. Sense una reflexió en profunditat sobre el que podria ser una autoritat emancipadora, ens deixarem ofegar completament per formes alienants d'autoritat.

Segons aquest parer, la modernitat no es caracteritza per una "crisi d'autoritat", sinó per un augment extraordinari dels fenòmens d'influència. Aleshores, la qüestió no és "restaurar l'autoritat", sinó al contrari, ajudar als joves a discutir-la, i fer-ho des de la incorporació d'una herència per superar-la.

En un món on tot va tan de pressa, i on es fa acte de fidelitat només cap el present, l'edat i l'experiència ja no tenen valor i esdevenen, a ulls d'infants i joves, més aviat hàndicaps. Els coneixements dels professors són discutits en nom d'altres fonts d'informació (internet, stars de la televisió, discursos religiosos i sectaris...).

El conflicte generacional és substituït per un conflicte entre comunitats. El bé comú ja no apareix com a herència dels representants d'un estat de dret (que són vistos com a defensors dels seus propis interessos). Joves electors de 20 a 30 anys no exerceixen el seu dret a vot, exonerant-se, en certa manera, de l'obediència de les lleis sotmeses a votació.

Les característiques de les “autoritats influència” són radicalment diferents de les pròpies de les “autoritats tradicionals”, incloent-hi les religioses. Funcionen sota la premissa que l’obediència és sempre obligació d’imitació del cap, mentre que en l’autoritat tradicional, pares i mares, professors, representants de l’Estat imposen als “menors” comportaments diferents dels seus. Les noves formes d’autoritats-influència ens col·loquen davant d’una forma de comunitats “irreligioses” que neguen qualsevol legitimitat a la qüestió de la fi i instal·len el grup en el “present absolut”. Les seves regles d’or són el mimetisme i la immediatesa. Tot el contrari del que permet a la persona “fer societat” i projectar-se en el futur.

Si ens preguntem perquè els joves es senten atrets per aquestes autoritats-influència i s’hi sotmeten, en primer lloc trobem la sortida de la solitud (en l’“aldea planetària” els joves es senten “acollits” pel grup i segurs), i d’altra banda hi troben una identitat, davant d’un univers d’adults on les referències han esclatat i on els mitjans tradicionals per assentar-se semblen inaccessibles (la promoció social per l’escola i el treball, especialment), la identificació amb el grup els permet “ser algú”.

Quin és el perill? El comunitarisme en la seva forma més rígida. La societat, en tant que associació de persones capaces de donar-se principis comuns, capaces de definir un “interès col·lectiu” està en perill d’extinció o d’explosió.

En aquestes condicions, el paper de l’educació hauria de ser el de contribuir a que cadascú sigui capaç de “pensar per un mateix” i capaç d’“associar-se amb altres”. La capacitat de qüestionar l’autoritat i la de fer-se càrrec d’una tasca comuna, amb altres, malgrat les diferències és el camí per accedir al “col·lectiu”, en lloc del “comunitarisme”.

(Us recomanem la lectura de tot el text de Meirieu –el podeu trobar a <http://rosasensat.org/editorial/ca/colleccions/?colleccio=Referents&view=239>–)